

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини**

ВІСНИК
УКРАЇНСЬКО-ТУРКМЕНСЬКОГО
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ

ВИПУСК 1

Частина II

Умань
2017

УДК 37(477+575.4)(06)
ББК 74(44кр+5тур)я43
В 53

*Затверджено до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 12 від 27 червня 2017 р.)*

Редакційна колегія:

Безлюдний О.І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор;
Сокирська В.В. – кандидат історичних наук, професор,
проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва (головний редактор);
Курмаєв П.Ю. – доктор економічних наук, професор;
Цимбал Н.А. – кандидат філологічних наук, професор;
Лаврик О.Д. – кандидат географічних наук, директор Українсько-туркменського
культурно-освітнього центру (заст. головного редактора);
Сушкевич О.В. – кандидат філологічних наук, доцент;
Загоруйко Л.О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Валюк В.Ф. – кандидат хімічних наук, доцент;
Якимчук Р.А. – кандидат біологічних наук, доцент;
Мельник О.С. – кандидат технічних наук, доцент.

Відповідальний за випуск: *Лаврик О.Д.*

В 53 Вісник Українсько-туркменського культурно-освітнього центру :
міждисциплінарний науковий збірник. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. –
Вип. 1, Ч. II. – 194 с.

У збірнику опубліковані результати наукової роботи студентів та викладачів УДПУ імені Павла Тичини. Розриті актуальні питання у галузях соціально-педагогічних, природничо-математичних, гуманітарних та економічних досліджень. Видання буде корисним для студентів, викладачів, аспірантів та вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

The results of scientific work of students and lecturers of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University had been published in the proceedings. Current issues in social, educational, natural and mathematical, humanitarian and economic research had been revealed. The proceedings will be useful for students, lecturers and teachers of secondary schools.

**УДК 37(477+575.4)(06)
ББК 74(44кр+5тур)я43**

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Білецька І. О., Грабова Т. Англійські лексичні та граматичні емфатичні конструкції та їх ознаки.....	5
Білецька І. О., Сікорська С. Особливості омонімії та спосіб зняття труднощів її перекладу в науково-технічних текстах.....	11
Бондарук Я. В., Реєнт О. Підвищення інтересу учнів до вивчення англійської мови.....	15
Волошина Г. П., Багрій О. Рідна мова як засіб громадянського виховання у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.....	21
Гребенюк А., Діденко Л., Діденко С. Туркменістан на міжнародній арені.....	27
Косінська Т. В., Калабська В. С. Музичний конкурс як необхідний компонент у формуванні музично-виконавської компетентності учнів-бандуристів ПСМНЗ.....	33
Краснобокий Ю. М., Чембергенов І. Перший доктор наук Туркменістану.....	38
Куценко С. Ю. Музей у сучасному інформаційному просторі: потенціал соціальних мереж.....	39
Лаухіна І. С., Мальченко А. Лексико-семантична група назв учнів у французькій мові Франції, Бельгії, Швейцарії та Квебеку.....	44
Максимчук О. В., Мовлямбердієв В. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві.....	48
Ріднева Л. Ю., Осіпчук Г. В., Могілевець Т. М., Руда О. А. Туркменська література в контексті сучасних міжкультурних зв'язків.....	53
Скрипник О. М. Туркменістан та ООН: історія співпраці.....	60
Ткачук М. М. Ціннісний вимір змісту українського національного виховання: минуле і сучасність.....	65
Цимбал Н. А., Токлієв Д. Мета і завдання зіставного лінгвістичного аналізу української і туркменської мов.....	74
Щачковська Л. С., Абдикодиров О. Політичний аспект міграційних проблем в європейських країнах.....	76

Шачковська Л. С., Байкулов Ш. Ісламський екстремізм та міжнародний тероризм як загроза для сучасного світу.....	84
Шачковська Л. С., Джумаєв Ш. Особливості формування політичної культури молоді в Україні.....	91
Шачковська Л. С., Ібрагімов Б. Роль українського миротворчого контингенту в міжнародних миротворчих операціях.....	99
Шачковська Л. С., Кличов М. Антропологічні виміри глобалізації	108
Шачковська Л. С., Худайкулова А. Інформаційний тероризм як феномен сучасної міжнародної політики.....	115
Шачковська Л. С., Худайназарова Ю. Гендерні трансформації у політично-соціальной сфері суспільства.....	124

ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Автомесенко А. А. Паблік рілейшнз.....	131
Білошкурський М. В. Фактори та резерви зростання прибутку малого підприємства.....	136
Бовкун О. А. Економічний розвиток агропродовольчих підприємств в контексті економічної безпеки.....	142
Гарматюк О. В., Вовк Т. Використання Інтернет-маркетингу як засобу просування послуг на ринку.....	148
Гарматюк О. В., Коваль М. Дослідження економічних та організаційних методів управління конкурентоспроможності підприємства.....	153
Гарник О. А., Починок У. Сутність інноваційного розвитку в умовах економічної конкуренції.....	159
Коган Н. Ю. Здійснення іпотечних земельних операцій сільськогосподарськими підприємствами.....	164
Побережець Н. Б., Червона К. О. Менеджмент якості як фактор підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств.....	170
Слатвінська Л.А., Поворознюк І.М., Литвин О.В. Роль екскурсійної діяльності в розвитку внутрішнього та міжнародного туризму.....	176
Станіславчук Н. О., Люльченко В. В. Банківська система України: стан та перспективи розвитку в умовах фінансової глобалізації	182
Стойка С. О., Кравченко Ю. М., Мельничук Я. В. Податкова безпека як система захисту національної економіки України.....	188

Список використаних джерел

1. Аль-Кузаи Джабер Сакран Историко-цивилизационный подход к изучению глобального политического процесса (анализ методологии А. Тойнби) : дис. на соискание степени политических наук : 23.00.01 / Аль-Кузаи Джабер Сакран. – Одесса, 2016. – 226 с.
2. Гелд Д., МакГрю Е., Голдблатт Д., Перритон Д. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. – К.: Фенікс, 2003. – 584 с.
3. Гранин Ю. Д. Глобализация: «вестернизация» и альтернативные формы глобальных стратегий / Ю. Д. Гранин // Стратегія розвитку України. – №1. – 2014. – С. 38–45.
4. Давос-2017: кто приехал и что обсудили в первый день форума / Сегодня.ua. 2017. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gottstat.com/news/davos-2017-kto-priehal-i-chno-obsudili-v-pervyy-den-3120068.html>
5. Завальнюк В. В. Антропологічний вимір глобалізаційних процесів у правовій сфері / В. В. Завальнюк // Наукові праці НУ ОЮА. – Том IX. – 2010. – С. 46–53.
6. Заславская Н. Б. Влияние глобализации на человека / Н. Б. Заславская, А. Р. Каньковская / XXXII Неделя науки СПбГПУ. Материалы межвузовской научно-технической конференции. Ч.VII : С. 157–158 © Санкт-Петербургский государственный политехнический университет, 2004.
7. Кутырев В. А. Культурологический смысл глобализма. / В. А. Кутырев // Вестник российского философского общества, 2001. – № 4. – С. 78–83.
8. Понарина Н. Н. Глобализация: тенденции и противоречия (концептуальный анализ) / Н. Н. Понарина // Теория и практика общественного развития. 2010. – №1. – С. 37–43.
9. Стус В. Глобализация завершается / В. Стус // День. – 2008. – № 217. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://day.kyiv.ua/ru/article/nota-bene/globalizaciya-zavershaetsya>

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ

**Шачковська Л. С., канд. політ. наук, доцент кафедри
суспільних дисциплін
Худайкулова Айджан, студентка IV курсу
УДПУ ім. П. Тичини**

Анотація

Аналізуються поняття, ознаки та загрози інформаційного тероризму. Розглядаються прояви інформаційного тероризму в Україні та шляхи забезпечення інформаційною безпеки України.

Ключові слова

Тероризм, інформаційний тероризм, міжнародна політика.

Abstract

The authors analyzed the concepts, features and threat of information terrorism. The manifestations of information terrorism in Ukraine and ways of ensuring information security of Ukraine were revealed.

Keywords

Terrorism, information terrorism, international politics.

Феномен тероризму еволюціонує і один з його нових етапів можна поєднати з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Саме в межах цього розвитку тероризм набуває нових змістовних характеристик та оформляється такий його різновид як інформаційний тероризм. Останній виступає як один з провідних інструментів сучасної політичної практики, як новітній вид соціально-політичного насилля, який має прояв у багатьох аспектах, зокрема ініціюванні страху, маніпулюванні свідомістю тощо.

Метою дослідження є розкриття понять сучасного тероризму та інформаційного тероризму.

Поставлена мета обумовлює вирішення наступних завдань:

- з'ясувати поняття, ознаки та загрози інформаційного тероризму;
- охарактеризувати прояви інформаційного тероризму в Україні;
- запропонувати шляхи забезпечення інформаційною безпекою України.

Об'єктом дослідження є інформаційний тероризм як феномен сучасної міжнародної політики.

Предметом дослідження є інформаційний складник феномену тероризму.

Одна з головних цілей терористів, як вважають багато дослідників, – привернути увагу суспільства й навіть викликати його симпатію. Тому вони прагнуть до реклами, а не самознищення, хоча зустрічаються й терористи-смертники, але це швидше виняток з правила. Без системи масової інформації, особливо телебачення, а саме яскраво трансльованих терактів у живому ефірі, терористи не могли б мати шансу висунути владі свої вимоги й сподіватися на їх виконання, оскільки реакція населення на терористичні акти була б менш емоційною і масштабною. Тероризм можна розглядати як форму політичного послання, ультиматуму, який має місце в різних сферах сучасного суспільства: політичній, економічній, соціальній і т. д.

Інформаційний тероризм. Ця форма тероризму відрізняється від інших: вона діє в інтелектуальній сфері й породжує новий вид насильства, яке може бути спрямоване проти кого завгодно [1, с. 29].

Тим більше, що в сучасному суспільстві тероризм практично завжди має політичні мотиви, політичну спрямованість, хоча й прикривається етнічною, національною підставою.

Вважаємо за потрібне визначити ряд ознак, що сприяють тероризму:

1. Слабкість державної влади, особливо в роки соціальних катаклізмів, перебудови економічних і соціальних відносин. Влада тоді зазвичай не в змозі нейтралізувати, блокувати, подавити етнорелігійні

екстремістські обурення й сепаратистські рухи.

2. Явна збитковість діяльності або бездіяльність спецслужб, які не вміють вчасно виявити й запобігти терористичним актам. Це стосується не тільки нашої країни, а й США, правоохоронні органи яких досить швидко виявляють терористів, але дуже погано попереджають їх злочинні дії. Враховуючи численні жертви тероризму, такий недолік особливо небезпечний.

3. Існування релігійних, сектантських, революційних, сепаратистських організацій, що вимагають негайного виконання своїх вимог без урахування об'єктивних умов та інтересів інших учасників відносин.

4. Принцип застосування насильства дієвий у суспільстві з сильним впливом традиціоналізму й сильним опором урбанізації та глобалізації.

5. Схвалення і підтримка дій терористів з боку нації, релігійних чи інших груп, загалом населення заснований на баченні тероризму як війни малих народів, які іншим способом не можуть домогтися справедливості й унаслідок цього його виправдовують.

6. Давні традиції використання тероризму для вирішення політичних, національних, економічних і інших завдань. У зв'язку з цим можна вказати на звичай широкого використання в культурі цієї соціальної (особливо національної) групи насилля, що нерідко проявляється в культурі зброї, героїзації розбою і розбійників, зокрема серед предків, знаходить вираження в міфології та символіці. У такій області не шанується закон, у ньому просто не відчують потреби, і життя регулюється звичаями, неписаними нормами, інтерпретація яких може відбуватися в самому широкому діапазоні.

7. Особливе ставлення окремих країн чи регіонів до пережитих ними соціально-економічних, культурних, політичних і інших проблем. Специфіка таких переживань насамперед пов'язана з архаїчними формами соціальної організації. В одних регіонах можна спостерігати апеляцію країн, які хочуть побороти події багатовікової давності й релігійний фундаменталізм. В інших районах рухомою силою тероризму буде боротьба за «справедливість» між бідними і багатими. Ця боротьба часто носить суто кримінальний характер і спрямована на розподіл власності й сфер впливу. Вона набуває політичного забарвлення тоді, коли об'єктом тероризму стають представники влади, інших політичних сил, або етнорелігійного, якщо під загрозою опиняються певні релігійні цінності.

Отже, сучасний тероризм – це насильство, яке здійснюється групою людей стосовно держави як політичного суб'єкта, і загроза насилля щодо мирних громадян. За останнє десятиріччя тероризм набув системного характеру, появі якого сприяв технічний прогрес, а також розвиток ЗМІ та способів передачі інформації, що багаторазово збільшило пропагандистський ефект терористичних актів. Політичний терор, що застосовується в сучасному світі, є якісно новим феноменом, що істотно

відрізняється від політичних убивств, що практикувалися в древності й на початку Нового часу.

Інформаційний тероризм – це новий, специфічний вид терористичної діяльності, поява якого, перш за все, зумовлена оформленням інформаційного суспільства, характерними рисами якого є: безпрецедентне підвищення ролі та значення інформації в усіх сферах життєдіяльності людини; створення глобального інформаційного простору; суттєве збільшення кількості людей, залучених до виробництва, збереження, обробки та використання інформації.

Крім цього, до особливостей такого типу суспільства належить й те, що саме влада знань та інформації стає вирішальною в управлінні суспільством, відсуваючи на другий план такі ресурси впливу як гроші і державний примус. З цього приводу відомий італійський соціолог Ф. Ферраротті зауважує, що накопичення знання та інформації в сучасному суспільстві необхідне для здійснення влади й прийняття рішень. При цьому, як наголошує він, мова йде не просто про інформацію, а про «соціальну інформацію». Остання визначається ним як «інформація, що охоплює всі політичні і соціально значимі теми, які належать до взаємодії громадян та інститутів. У цьому сенсі цілком правомірно стверджувати, що соціальна інформація стосується та входить до самого поняття влада» [9, с. 328]. Відповідно, той, хто контролює систему соціально-політичних комунікацій, той має владу та здійснює вплив. Відтак «бути експлуатованим у сучасному суспільстві означає бути на краю, бути відірваним від інформації» [9, с. 329].

Інший відомий соціолог М. Кастельс стверджує, що інформація та обмін нею супроводжували розвиток цивілізації впродовж усієї історії людства та мали критичну важливість в усіх суспільствах. Втім, сучасне інформаційне суспільство вибудовується таким чином, що «генерування, обробка та передача інформації стали фундаментальними джерелами продуктивності й влади» [9, с. 42–43].

Тож в сучасному суспільстві «стратегічними ресурсами» є знання та інформація. Відповідно, інформаційний тероризм пов'язаний з перманентним зростанням інформатизації суспільства й переходом світової цивілізації в інформаційну епоху. Проблема інформаційного тероризму відносно нова для наукової громадськості.

Втім, незважаючи на це, сьогодні вже склалася відносно стала думка щодо визначальних характеристик поняття «інформаційний тероризм». Зокрема, наголошується, що останньому притаманний вплив на психіку та свідомість людей; прагнення до ліквідації умов та можливостей для критичного оцінювання інформації, що отримується; цілеспрямоване використання ЗМІ; інформаційна експансія; маніпулювання інформаційними потоками [10, с. 7].

Відповідно до цих характеристик найчастіше інформаційний тероризм тлумачиться як безпосередній вплив на психіку та свідомість людей з метою формування потрібних думок та суджень, які необхідним

чином спрямовують поведінку людей. Інформаційний вплив на масову свідомість відомий з давніх часів, наприклад, для «конструювання майбутнього» у певному напрямку його використовували ще шамани та жерці.

Однак очевидно, що свого апогею інформаційний вплив досяг саме в умовах інформаційної цивілізації, спровокувавши появу інформаційного тероризму. Останній активно використовується як інструмент сучасної політичної практики.

Варто зазначити, що для України, де інформаційна діяльність поки що не набула належного розвитку, головні загрози у сфері інформаційного тероризму є не внутрішніми, а зовнішніми. Їх переважно створюють іноземні держави, міжнародні терористичні та інші злочинні угруповання й організації, які користуються нерозвиненістю й слабкістю відповідних державних структур.

У мирний час прямими виконавцями акцій інформаційного тероризму є іноземні спецслужби й організації, закордонні і значна частина українських ЗМІ, організації сектантів і церковників, різного роду місіонерські організації, окремі екстремістські елементи і групи. Активно використовують інформаційні канали і безпосередньо терористи, подаючи свої плани через офіційні канали інформації. Дестабілізація суспільства чи то у внутрішній політиці країни, між ворогуючими публічними особистостями, чи то у зовнішньополітичних стосунках через інформаційний тероризм стає дедалі популярнішою. Адже вдало оформленою інформацією можна знищити все, і зброя стане неактуальною [8].

Сучасний інформаційний тероризм характеризується як множина інформаційних війн та спецоперацій, пов'язаних із національними або транснаціональними кримінальними структурами та спецслужбами іноземних держав. Доступність інформаційних технологій значно підвищує ризики інформаційного тероризму. Розвиненість інформаційної інфраструктури суспільства сприяє створенню додаткових ризиків інформаційного тероризму.

У свою чергу, інформаційний тероризм розділяється на інформаційно-психологічний тероризм (контроль над ЗМІ з метою поширення дезінформації, чуток, демонстрації могутності терористичних організацій) та інформаційно-технічний тероризм (завдання збитків окремим елементам і всьому інформаційному середовищу супротивника в цілому: руйнування елементної бази, активне придушення ліній зв'язку, штучне переважавання вузлів комунікації і т. п.). У цьому плані теоретично та практично виправданим представляється використання терміна тероризм [3, с. 231].

Досить типовим прикладом для розуміння сутності медіа-терору, механізмів його викликання, стимулювання й поширення може служити такий специфічний засіб масової інформації, як листівка. У ній головну роль відіграє не інформація, як така, а пропаганда, контрпропаганда,

агітація, реклама.

Тому головним завданням такого засобу інформаційного тероризму є не інформування, а маніпулювання. Головним у тактиці інформаційного тероризму є наявність небезпечних наслідків терористичного акту з широтою розголошення відомостей та великим суспільним резонансом.

Поряд із зазначеним, інформаційний тероризм, або «кібертероризм», за формами дії на кіберпростір має всі властиві ознаки політичного тероризму взагалі.

Останнім часом поняття кібертероризму перетнуло межі фантастичного і широко обговорюється в засобах масової інформації. Загроза тероризму в Інтернеті виявилася більших, ніж очіувалося, масштабів, а функції кібертероризму неймовірно розширилися через тотальне поширення Інтернету.

Кібертероризм є серйозною соціально-небезпечною загрозою для людства, порівняно, навіть, з ядерною, бактеріологічною і хімічною зброєю, причому ступінь цієї загрози через свою новизну, не до кінця ще усвідомлений і вивчений. Досвід, що є у світової спільноти у цій сфері, зі всією очевидністю свідчить про безперечну уразливість будь-якої держави, тим більше, що кібертероризм не має державних кордонів; кібертерорист здатний в рівній мірі загрожувати інформаційним системам, розташованим практично в будь-якій точці земної кулі [2, с. 96].

Стрімке зростання кількості злочинів, що здійснюються в кіберпросторі, пропорційно числу користувачів комп'ютерних мереж (за оцінками Інтерполу, темпи зростання злочинності в глобальній мережі Інтернет, є найшвидшими на планеті) ще раз підкреслює стан небезпеки з боку інформаційного тероризму.

За твердженням фахівців контррозвідувальних управлінь, «терористи» за допомогою електронної пошти передають у зашифрованому вигляді інструкції, карти, схеми, паролі та іншу важливу інформацію, розголошення якої може зашкодити національній безпеці держави [5, с. 165]. У зв'язку з цим Генеральна Асамблея ООН прийняла в грудні 1998 року резолюцію по кіберзлочинності, що стосується кібертероризму та кібервійни. Резолюція 53/70 закликає держави-члени інформувати Генерального секретаря ООН про свої погляди і оцінки щодо проблем інформаційної безпеки, визначення основних понять, пов'язаних з інформаційною безпекою і розвитком міжнародних принципів, що поліпшують глобальний інформаційний простір і телекомунікації і що допомагають боротися з інформаційним тероризмом і злочинністю.

Отже, можна констатувати, що загроза кібертероризму в даний час є доволі складною і актуальною проблемою, причому вона буде ускладнюватись по мірі розвитку і розповсюдження інформаційних технологій [7, с. 16].

Це привертає увагу до механізму інформаційної безпеки в контексті національної безпеки держави, викликає необхідність аналізу його

структури, рівня дієвості, напрямів вдосконалення з урахуванням потреб часу.

Так, державна система забезпечення інформаційної безпеки країни являє собою організаційне об'єднання державних органів, а також сил та засобів інформаційної безпеки, що виконують свої функції на основі закону під контролем і захистом судової влади.

Державна система складає найважливішу ланку системи інформаційної безпеки особистості, суспільства і держави в правовій державі. Основними завданнями такої системи є: виявлення і прогнозування дестабілізуючих факторів і інформаційних загроз життєво важливим інтересам особистості, суспільства та держави; здійснення комплексу оперативних і довготривалих заходів з їхнього попередження і усунення; створення і підтримання в готовності сил та засобів забезпечення інформаційної безпеки. Органи (служби) інформаційної безпеки можуть створюватися (на законодавчих засадах) і в недержавних структурах для захисту своїх потреб у забезпеченні необхідною інформацією. Дані органи на основі укладення відповідних угод можуть бути приєднані до єдиної державної системи інформаційної безпеки [6, с. 2].

На наш погляд, інформаційну безпеку держави, у контексті стану її інформаційної захищеності, при якому не завдається суттєвої шкоди національним інтересам, необхідно визначити як комплекс заходів захисту від спеціальних інформаційних операцій, актів зовнішньої інформаційної агресії та негласного зняття інформації (за допомогою спеціальних технічних засобів), інформаційного тероризму та комп'ютерних злочинів.

Тому для розуміння реальних та потенційних загроз інформаційному простору України необхідно дати визначення інформаційних операцій та актів зовнішньої інформаційної агресії, інформаційного тероризму та комп'ютерної злочинності.

Спеціальні інформаційні операції – це сплановані дії, спрямовані на ворожу, дружню або нейтральну аудиторію шляхом впливу на її свідомість і поведінку за допомогою використання певним чином організованої інформації та інформаційних технологій для досягнення певної мети. Акти зовнішньої інформаційної агресії – легальні або протиправні акції, реалізація яких може мати негативний вплив на безпеку інформаційного простору держави. Вони поділяються на такі види:

- операції, спрямовані проти суб'єктів, які ухвалюють рішення;
- операції, спрямовані на компрометацію, завдання шкоди опонентам;
- операції, спрямовані на політичну (економічну) дестабілізацію.

Зазначені акції відбуваються на макро- і мікрорівні [4, с. 58].

Макрорівень характеризується різною агітаційно-пропагандистською й розвідувально-організаційною діяльністю, яка орієнтована на конкретні соціальні групи людей через засоби масової інформації та канали

комунікацій.

На мікрорівні застосовується агітаційно-пропагандистська і розвідувально-організаційна діяльність ідеологічного характеру, прицільно персоналізована і здійснювана, переважно, через міжособистісне спілкування. Часто це діяльність, що спрямована на поширення чуток чи на провокування іншими методами негативного поведження населення держави-об'єкта інформаційної війни.

Розглядаючи поняття спеціальних інформаційних операцій та актів зовнішньої інформаційної агресії в контексті заходів політичної розвідки, слід зазначити, що за її допомогою мають вирішуватися певні політичні проблеми, досягатися стратегічні цілі суспільства певної держави чи іншого суб'єкта розвідувальної діяльності. Для об'єкта, на який спрямовані спеціальні інформаційні операції та акти зовнішньої інформаційної агресії, мають настати або ж утворитися загрози чи небезпеки виникнення негативних наслідків.

Отже, такий вплив на об'єкт за своєю суттю є також негативним. Вплив як такий застосовується як до окремої особи чи групи осіб, так і на все суспільство в цілому або певний його соціальний прошарок. Таким чином, спеціальні інформаційні операції та акти зовнішньої інформаційної агресії мають бути діяльністю, яка проводиться спеціальними органами іноземних держав чи транснаціональних структур, які уповноважені суб'єктом інформаційної війни здійснювати таку діяльність.

Тобто основним суб'єктом спеціальних інформаційних операцій та актів зовнішньої інформаційної агресії є спецслужби іноземних держав для здійснення таємних операцій та акцій негативного, деструктивного ідеологічного, ідейно-політичного та соціального впливу на особу, групу осіб або суспільство в цілому з метою їх переорієнтації на інші цінності та ідеали, підштовхнути до вчинення протиправних дій, щоб підірвати і послабити державний та суспільно-політичний лад для здійснення вигідного впливу. Основою їх діяльності є розповсюдження певної інформації (правдивої чи фальшивої) через використання комунікаційних технологій із впливу на масову свідомість із довготривалими чи короткотривалими цілями. Необхідно підкреслити, що спеціальні інформаційні операції та акти зовнішньої інформаційної агресії створюють загрозу не стільки як явище взагалі, скільки тим, що вона «вмикає» та контролює речово-енергетичні процеси, результатом чого є збудження процесів, масштаби яких у багато разів більші за саму операцію. Саме цей вид інформаційної боротьби, як правило, скерований на переорієнтацію окремих осіб, їх груп чи суспільства в цілому на інші цінності та ідеали для послаблення політичного і соціально-політичного устрою. Коли заходи безпосереднього інформаційного підриву є інструментом політичної розвідки, їхня мета також має політичний характер.

Стрімке зростання комп'ютерних технологій та їх запровадження в

управління стратегічно-важливими структурами держави призводить до зростання їх уразливості непропорційно швидше протистояти подібним загрозам, а застосування кібернетичних атак необхідно розглядати і як засіб ведення війни та вчинення терористичних актів в новій сфері, поряд із бойовими діями на суші, морі, в повітрі та космічному просторі.

Отже, спеціальні інформаційні операції та акти зовнішньої інформаційної агресії передбачають заплановане спричинення шкоди життєво важливим інтересам у політичній, економічній, науково-технічній, соціальній чи будь-якій іншій суспільній сферах життя держави-супротивника та здійснення на цій основі вигідного впливу для отримання переваг у тій чи іншій галузі.

Вагомим для України є метод захисту зовнішньополітичного іміджу на світовій арені. Якщо в інформаційному просторі країни і за її межами щодо неї переважають повідомлення про події негативного забарвлення, то вони обов'язково позначаються на загальному іміджі, а отже, і на інвестиційному потенціалі. Це має бути об'єктом постійної уваги всіх державних органів влади, його постійного моніторингу, аналізу та напрацювання заходів відповідного реагування.

Тому, найбільш важливими напрямками забезпечення інформаційної безпеки під час збройних конфліктів є захист від зовнішньої пропаганди, дезінформації, нав'язування деструктивних цінностей і продукування власної консолідуючої символіки, здатної об'єднати суспільство у важкі часи, підняти бойовий дух нації.

Проаналізувавши поняття сучасного тероризму та інформаційного тероризму, ми можемо з цілковитою впевненістю зауважити, що сучасний тероризм є дуже різностороннім та швидко розвиваючим феноменом. І для України це є болючим питанням в результаті останніх подій, особливо у інформаційній війні з Російською Федерацією.

Тому, підсумовуючи, варто зазначити, що проблема протидії актам інформаційного тероризму є комплексною проблемою. Сьогодні закони повинні відповідати вимогам сучасного розвитку. З цією метою урядові нашої держави необхідно проводити цілеспрямовану роботу з гармонізації та вдосконалення законодавства у сфері інформаційної безпеки держави. Державна політика забезпечення інформаційної безпеки України повинна бути складовою політики національної безпеки та повинна передбачати системну превентивну діяльність органів влади по наданню гарантій інформаційної безпеки особі, соціальним групам та суспільству в цілому. Одним з пріоритетних напрямків має бути організація взаємодії та координація зусиль правоохоронних органів, спецслужб, судової системи, забезпечення їх належним фінансуванням та необхідною сучасною матеріально-технічною базою. Також необхідно ставити акцент на активізації зусиль у формуванні належної міжнародної системи інформаційної безпеки. Виконання всіх цих вимог призведе до радикального зниження рівня інформаційної злочинності та тероризму, і як наслідок, призведе до підвищення інформаційної безпеки не тільки нашої держави, але й тих країн, з котрими вона співпрацюватиме.

Список використаних джерел

1. Бахчеван Є. Ф. Основні поняття та характеристики сучасного тероризму // Південноукраїнський правничий часопис. – 2014. – № 4. – С. 29–32.
2. Бойченко О. В. Інформаційна безпека України: поняття та загрози. – 2008 – С. 96–101.
3. Бойченко О. В. Медіа-тероризм: особливості сучасних ознак інформаційній безпеці / О. В. Бойченко // Інтегровані інтелектуальні робототехнічні комплекси (ПРТК-2009): друга міжнародна наук.-практ. конф. (25-28 травня 2009 р.). – К. : НАУ, 2009. – С. 230–232.
4. Бойченко О. В. Кібертероризм у складі сучасних проблем національної безпеки / О. В. Бойченко, О. О. Ончурова // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 57–62.
5. Герасименко К. С. Сучасні ознаки загроз «інформаційного тероризму» / К. С. Герасименко // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 162–166.
6. Гуцалюк М. Інформаційна безпека України: нові загрози / М. Гуцалюк // Бизнес и безопасность. – 2003. – № 5. – С. 2–3.
7. Катренко А. Особливості інформаційної безпеки за міжнародними стандартами / А. Катренко // Альманах економічної безпеки. – 1999. – № 2. – С. 15–17.
8. Надьон О. В. Правовий аналіз передумов виникнення загрози тероризму в Україні / О. В. Надьон // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravoznavec.com.ua/period/chapter/2/24/849>.
9. Полякова Н. Л. XX век в социологических теориях общества. – М.: Издательство «Логос», 2004 – 384 с.
10. Пугач В. Г. Інформаційний тероризм і політика // Грані. – 2015. – № 11. – С. 6–10.

ҐЕНДЕРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПОЛІТИЧНО-СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ СУСПІЛЬСТВА

**Шачковська Л. С., канд. політ. наук, доцент кафедри
суспільних дисциплін
Худайназарова Юлдуз, студентка IV курсу
УДПУ ім. П. Тичини**

Анотація

Проаналізовано поняття гендер та гендерна рівність. Розглянуто місце сучасної жінки у владі. Визначено чинники які стоять на шляху до встановлення гендерної рівності у нашому суспільстві.

Ключові слова

Гендер, гендерна рівність, громадянське суспільство.

Abstract

The concept of gender and gender equality was analyzed. The authors revealed the place of women in modern society. The factors that impede the establishment of gender equality in our society were identified.

Keywords

Gender, gender equality, civil society.